

Provincie Utrecht

Concept Nota van Beantwoording

ten behoeve van de

Ontwerp-Structuurvisie Nationale Landschappen

Partiële herziening van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2005-2015

en ten behoeve van de hiermee samenhangende

Herziening Provinciale Ruimtelijke Verordening

Maart 2010

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1. Aanleiding en opzet	3
1.2. Ontvankelijkheid	4
2. BELEID EN UITVOERING NATIONALE LANDSCHAPPEN	5
2.1. Inleiding	5
2.1.1. Aanleiding	5
2.2. plangebied en provinciaal belang	6
2.2.1. Plangebied en planperiode	6
2.3. Kernkwaliteiten en migratiesaldo nul	6
2.3.1. Kernkwaliteiten	6
2.4. Arkemheen-Eemland	9
2.4.1. Begrenzing	9
2.5. Groene Hart	10
2.5.1. Migratiesaldo nul	11
2.5.2. Droogmakerijen	12
2.5.3. Metropolitane landschappen	13
2.5.4. Waarden en Venen	13
2.5.5. Begrenzing	14
2.6. Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)	15
2.6.1. Kernkwaliteiten	15
2.6.2. Migratiesaldo nul	16
2.7. Rivierengebied	16
2.7.1. Migratiesaldo nul	16
2.7.2. Begrenzing	17
2.8. Stelling van Amsterdam	17
2.8.1. Begrenzing	17
2.9. Uitvoering	17
2.9.1. Implementatie kernkwaliteiten	17
3. VOORGESTELDE WIJZIGINGEN	19

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en opzet

Van 22 december 2009 tot en met 15 februari 2010 hebben de ontwerp-structuurvisie Nationale Landschappen en de bijbehorende herziening van de Provinciale Ruimtelijke Verordening ter inzage gelegen. Naar aanleiding van deze terinzagelegging hebben Provinciale Staten zes zienswijzen ontvangen.

In deze concept-Nota van Beantwoording worden de ontvangen zienswijzen per onderwerp samengevat en van een reactie voorzien. Dit is opgenomen in hoofdstuk 2. Bij de beantwoording is het volgende stramien gebruikt:

- **Zienswijze van:**
hier wordt aangegeven wie de zienswijze heeft of hebben ingediend.
- **Zienswijze:**
hier wordt de essentie van de zienswijze verwoord.
- **Reactie GS:**
hier wordt de reactie van het College van Gedeputeerde Staten (GS) op de zienswijzen verwoord. Dit is een voorstel voor reactie van GS aan Provinciale Staten (PS) en dus nog niet de definitieve reactie van de provincie. Het definitieve standpunt wordt pas ingenomen wanneer PS de structuurvisie, inclusief Nota van Beantwoording vaststellen.
- **Advies GS:**
hier adviseren GS aan PS of de zienswijzen aanleiding geven tot aanpassing van de ontwerp-structuurvisie. Ook hier geldt dat het nog niet gaat om een definitief standpunt van de provincie.

Hoofdstuk 3, de conclusie, bevat een overzicht van de wijzigingen van de ontwerp-structuurvisie die worden voorgesteld naar aanleiding van de zienswijzen.

De voorliggende conceptversie van de Nota van Beantwoording is het voorstel van GS aan PS. Naar verwachting zullen PS op 31 mei de structuurvisie vaststellen. Dan besluiten ze ook in hoeverre zij het voorstel van GS overnemen. Tot het moment waarop PS de structuurvisie vaststellen, heeft deze de status van ontwerp. Waar in onderstaande tekst structuurvisie wordt genoemd betreft dit het ontwerp. Voor de herkenbaarheid blijven we daarnaast wel spreken over het Streekplan 2005-2015, of kortweg streekplan.

Alle zienswijzen zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Voor de toegankelijkheid is de hoofdstuk- en paragraafbenaming van hoofdstuk 1 (Inleiding), hoofdstuk 2 (Plangebied en provinciaal belang), hoofdstuk 3 (beleid) en hoofdstuk 4 (uitvoering) uit de structuurvisie aangehouden. De subparagrafen uit de structuurvisie zijn alleen weergegeven voor zover er zienswijzen op de tekst ervan zijn ingediend.

De opmerkingen over de herziening van de provinciale ruimtelijke verordening behoren grotendeels bij en zijn dus opgenomen in de paragraaf kernkwaliteiten en migratiesaldo nul (paragraaf 2.1). Eén opmerking over de verordening betreft het Groene Hart en is dus ook daar opgenomen.

1.2. Ontvankelijkheid

Ontvangen zijn zienswijzen van:

<i>Nr</i>	<i>Organisatie</i>	<i>Getekend door</i>
1	Gemeente Utrecht	Drs. H. Bosch, wethouder
2	Gemeente Vianen	Mw. Drs. A. Kuipers, secretaris Mw. Drs. D.A.M. Koreman, burgemeester
3	Gemeente Wijk bij Duurstede	Mw. J. Louisa, secretaris Dhr. G. Swillens, burgemeester
4	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Ministerie van VROM) namens het rijk	Drs. E.B. Alwayn, directeur Gebiedsontwikkeling
5	Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU), mede namens Het Utrechts Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer	Ir. J.A.C. Hogenboom, directeur
6	Samenwerking Utrecht-West (SUW), samenwerking van de gemeenten Abcoude, Breukelen, De Ronde Venen, Loenen, Lopik, Maarssen, Montfoort, Oudewater en Woerden	Drs. J.M.E. Kleijwegt MBA, secretaris Ir. J.C.H.G.M. Strik, voorzitter

De zienswijzen zijn tijdig ontvangen en in die zin ontvankelijk, met één uitzondering, te weten de zienswijze van de gemeente Utrecht. Vanwege de politiek-bestuurlijke samenwerking met deze gemeente is ervoor gekozen deze zienswijze toch mee te nemen in de Nota van Beantwoording.

2. Beleid en Uitvoering Nationale Landschappen

2.1. Inleiding

2.1.1. Aanleiding

Integraal overzicht van relevante beleidsdoelen ontbreekt

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze: Het ontwerp beperkt zich tot migratiesaldo nul en uitwerking van de kernkwaliteiten. In het ontwerp ontbreekt een integraal overzicht van relevante beleidsdoelen uit bijvoorbeeld de Nota Ruimte, Randstad 2040 en Panorama Krayenhoff. Hierdoor is niet duidelijk hoe de uitgangspunten van bijvoorbeeld de Pakketstudie Ring Utrecht of de opgaven van de Noordvleugel Utrecht zich verhouden tot het ontwerp. Hierdoor is het onvoldoende integraal en kan het de latere uitvoering van andere beleidsdoelen onnodig belemmeren. Daar waar conflicten optreden is er behoefte aan een duidelijke onderbouwing van de gemaakte keuzes. Voor zover deze gevolgen hebben voor de beleidsdoelstellingen van de stad Utrecht wil de gemeente graag in overleg treden.

Reactie GS: De structuurvisie beperkt zich inderdaad tot enkele onderwerpen voor de nationale landschappen. De structuurvisie is opgesteld in aanvulling op het streekplanbeleid en dus ook voor de periode van dat beleid (zijnde tot 2015). Zowel de Pakketstudie Ring Utrecht als de Noordvleugel Utrecht gaan (grotendeels) over de periode na 2015. Voor deze periode wordt een nieuwe integrale structuurvisie opgesteld waarvoor deze opgaven vanzelfsprekend een bouwsteen vormen. Overleg met de gemeente over deze onderwerpen zal dan ook in dat licht gezien moeten worden.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Ontwikkelingsvisie NV Utrecht ontbreekt

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze:

1. In het ontwerp ontbreekt de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht. Uit het ontwerp kan niet afgeleid worden of voldoende ontwikkelingsruimte is gelaten voor de gezamenlijke, integrale uitwerking van de Noordvleugel Utrecht.
2. In het ontwerp wordt de opgave voor meer recreatiegebieden om de stad (RodS-opgave) terloops genoemd, maar wordt er geen ruimte gegeven voor het inlopen van de achterstand van de huidige recreatieve opgave en het inspelen op de toekomstige opgave. Dit doet geen recht aan de groenblauwe opgave van de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht en aan de ontwikkeling van recreatie in metropolitane landschappen rondom de steden. Zonder nader onderzoek is de stelling dat er geen aparte uitvoeringsacties voor RodS komen voorbarig.

Reactie GS:

- Ad 1: De Ontwikkelingsvisie NV Utrecht gaat over de periode 2015-2030. Aangezien de voorliggende structuurvisie Nationale Landschappen de periode tot 2015 betreft en geschreven is binnen het kader van het huidige streekplan, is de Ontwikkelingsvisie niet meegenomen in deze structuurvisie. Bovendien staat er in deze structuurvisie niets dat de uitvoering van de opgaven uit de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht onmogelijk maakt. De structuurvisie maakt wel het afwegingskader voor eventuele ontwikkelingen in de nationale landschappen duidelijker.
- Ad 2: De uitvoering van de RodS opgave loopt op dit moment en past binnen het kader van het streekplan. Ook het ondernemen van activiteiten om achterstanden in te lopen past hierbinnen. Daarmee is het niet nodig om voor dit onderwerp iets extra's te regelen voor de periode tot 2015. Bovendien wordt in de structuurvisie slechts geconstateerd dat voor de looptijd van de structuurvisie (zijnde tot 2015) geen extra uitvoeringsacties nodig zijn. Over de periode daarna, waarover ook de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht gaat, zegt de structuurvisie niets. Dit is onderwerp van de nieuwe integrale structuurvisie.

Advies GS: Ontwikkelingsvisie NV Utrecht noemen in paragraaf 1.1 (aanleiding). Aangeven dat deze niet doorwerkt in de structuurvisie nationale landschappen, maar een bouwsteen vormt voor de nieuwe integrale structuurvisie.

2.2. plangebied en provinciaal belang

2.2.1. Plangebied en planperiode

Flexibiliteit beleid bedrijventerreinen

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Flexibiliteit in beleid voor bedrijventerreinen wordt gemist. In paragraaf 2.1 is gesteld dat het beleid voor bedrijventerreinen in de nationale landschappen op dit moment voldoende op orde is en dat het pas aangepast wordt in een nieuwe integrale structuurvisie. Dat is een beperking in vergelijking met het beleid voor bedrijventerreinen in de Voorloper waarin op pagina 23 is opgenomen dat, mocht blijken dat er ten opzichte van de in de streekplannen opgenomen locaties, extra ruimtebehoefte is voor bedrijventerreinen, nieuwe bedrijventerreinen mogelijk zijn. De behoefte in de regio Zuidwest Utrecht aan het Regionaal Bedrijventerrein Woerden is heel groot, terwijl de huidige streekplanlocatie in het Venster Bodegraven-Woerden en in het Nationaal Snelwegpanorama Wiericke ligt. In deze ontwerp pPRS is ook aangegeven in paragraaf 4.1 dat het rijksbeleid voor de snelwegpanorama's niet verwerkt is in deze structuurvisie. Dat is, in samenhang met het willen uitstellen van de nieuwe integrale structuurvisie, niet acceptabel. Het probleem is heel urgent vanwege de jarenlange tekorten in uitgeefbaar bedrijventerrein in deze regio. De in de Voorloper genoemde uitbreidingsmogelijkheden mogen niet verloren gaan.

Reactie GS: Zoals in de structuurvisie nationale landschappen aangegeven, is hierin alleen het beleid voor kernkwaliteiten en migratiesaldo nul uit de Voorloper Groene Hart overgenomen. Bovendien heeft de structuurvisie alleen betrekking op de resterende looptijd van het streekplan (tot 2015). De overige delen en onderwerpen van de Voorloper Groene Hart, waaronder het aangehaalde beleid voor bedrijventerreinen, vormen een belangrijke bouwsteen voor de op te stellen nieuwe integrale structuurvisie. Daarbij komt, dat de actuele bedrijventerreinenbehoefte en – opgave in Utrecht-West in het kader van de Uitwerking van het Convenant bedrijventerreinen Rijk/IPO/VNG 2010-2020 door gemeenten en provincie wordt opgepakt. De resultaten hiervan worden betrokken bij de op te stellen integrale Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

Advies GS: In paragraaf 2.1 toevoegen dat het bedrijventerreinenbeleid in regionaal verband in het kader van de uitwerking van het Convenant bedrijventerreinen 2010-2020 wordt gezien en dat de resultaten daarvan worden betrokken bij de opstelling van de integrale Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

2.3. Kernkwaliteiten en migratiesaldo nul

2.3.1. Kernkwaliteiten

Uitwerking kernkwaliteiten

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: De kernkwaliteiten zijn opgenomen en indicatief uitgewerkt, maar de uitwerking geeft nog onvoldoende richting en houvast op bestemmingsplanniveau. De verwachting wordt uitgesproken dat de uitwerking van de kernkwaliteiten, die nog dit jaar opgepakt wordt samen met de gemeenten, alsnog een plek krijgt in de integrale structuurvisie en de daaraan gekoppelde verordening. Deze laatste dient grofweg 9 maanden na inwerkingtreding van de AMvB Ruimte gereed te zijn.

Reactie GS: De werkwijze van de provincie Utrecht voor het uitwerken van de kernkwaliteiten is goed weergegeven. De in de structuurvisie nationale landschappen opgenomen kernkwaliteiten worden nader uitgewerkt in het project 'Kwaliteit nationale en provinciale landschappen' van het Ruimtelijke Actieprogramma (RAP) wat eind 2010 afgerond wordt met de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Dit biedt een brede implementatie van de kernkwaliteiten van de Utrechtse landschappen, zodat deze behouden en versterkt worden en bij nieuwe ontwikkelingen als uitgangspunt gelden. De Utrechtse gemeenten zijn nu vaak nog zoekende naar hoe zij landschap(skwaliteit) in kunnen passen in hun plannen en beleid. Met de kwaliteitsgids kunnen betrokkenen in de gebieden werken aan een mooi en vitaal Utrechts landschap, nu en in de toekomst. Door dit traject samen met de gebieden uit te voeren wordt bereikt dat de kwaliteitsgids wordt gezien als een gezamenlijk product.

In januari van dit jaar is de provincie Utrecht gestart met een oriëntatie op een nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Dit traject gaat dit jaar leiden tot een Kadernota Ruimte die de basis vormt voor Provinciale Staten om in de nieuwe Statenperiode de eigenlijke structuurvisie op te stellen. Het voornemen is om deze nieuwe structuurvisie, inclusief een bijpassende verordening, in de tweede helft van 2012 voor vaststelling voor te leggen aan Provinciale Staten. Dit is later dan het ontwerp van

de AMvB Ruimte vraagt. Dit was mede reden om de onderhavige structuurvisie op te stellen. Deze vormt de eerste stap in de uitwerking en de daaropvolgende borging van de kernkwaliteiten. De verordening, in werking getreden op 24 december 2009, bevat al bepalingen met betrekking tot het generieke landschapsbeleid. In de voorgestelde herziening van de verordening wordt de bescherming van de kernkwaliteiten geregeld via de zogenaamde instructienorm. Deze instructienorm houdt in dat de aanwezige kernkwaliteiten beschermd en versterkt moeten worden wanneer een nieuw bestemmingsplan wordt gemaakt. Het gaat dan om de kernkwaliteiten zoals deze benoemd zijn in de bijlage Kernkwaliteiten. De verwijzing naar de bijlage Kernkwaliteiten ontbreekt echter nog in de voorgestelde herziening. Dit zal worden hersteld.

Advies GS: Artikel 4.1, achtste lid, aanvullen met de bijlage Kernkwaliteiten. De eerste volzin van het achtste lid wordt dan: Een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als "Nationale Landschappen" bevat bestemmingen en regels ter bescherming en versterking van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, zoals genoemd in bijlage Kernkwaliteiten.

Aanlegbepalingen of bouwvoorschriften in PRV artikel 4.1, lid 8

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Duidelijkheid over de aanlegbepalingen of bouwvoorschriften als bedoeld in artikel 4.1, achtste lid, van de verordening, wordt gemist. Onduidelijk is hoe ver de aanlegbepalingen of bouwvoorschriften moeten gaan, bijvoorbeeld bij het tegengaan van bebouwing of opgaande beplanting in een zeer open gebied. Hoe kan omgegaan worden met de uitplaatsing van (agrarische) bedrijvigheid en uitbreiding van bestaande (agrarische) bedrijven?

Reactie GS: De gekozen formulering in artikel 4.1, lid 8 is bewust breed gehouden, omdat de uitwerking afhankelijk is van de nadere uitwerking van de kernkwaliteiten. Tegelijkertijd is het op dit moment wel wenselijk om ongewenste ontwikkelingen die bijvoorbeeld de extreme openheid in een gebied beïnvloeden tegen te gaan via bepalingen / voorschriften in bestemmingsplannen. Hierbij is het niet de intentie om uitbreidingen van bestaande agrarische bedrijven te beperken, maar wel om ervoor te zorgen dat bij (de vorm en uitstraling van) de bouwvlakken rekening gehouden wordt met de kernkwaliteiten. Bij uitplaatsing van agrarische bedrijvigheid zal er, zoals altijd, maatwerk nodig zijn.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de herziening van de verordening.

Ontheffingsmogelijkheid GS in PRV

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: De verordening zal moeten voorzien in een ontheffingsmogelijkheid voor GS om binnen de kaders van de AMvB ruimte te creëren voor gemeenten voor ontwikkelingen van een groot openbaar belang. Deze ontheffingsmogelijkheid ontbreekt momenteel in de ruimtelijke verordening.

Reactie GS: De verordening bevat reeds een ontheffingsmogelijkheid om de rode contour al dan niet oppervlakteneutraal te verleggen. Dit is geregeld in het vijfde lid van artikel 4.1 van de verordening. GS houden bij de beslissing op de aanvraag om ontheffing in ieder geval rekening met de geldende structuurvisie als bedoeld in artikel 2.2 van de Wro. Voorlopig is dit voldoende, zeker zolang de AMvB Ruimte onvoldoende duidelijk maakt wat bedoeld wordt met 'ontwikkelingen van een groot openbaar belang'. Daarbij is het ook de verwachting dat, indien het gaat om specifieke rijksbelangen die zwaarder zouden moeten wegen, de AMvB daar een zelfstandige regel voor zal aangeven en dat de provincie daar dus geen ontheffingsmogelijkheid voor hoeft op te nemen.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de herziening van de verordening.

Kwaliteit van de randen van kernen

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: Er is aandacht nodig voor het omgaan met de problematiek ten aanzien van de randen van kernen vanwege intensievere bebouwing binnen de rode contouren. Het rijk kan zich voorstellen dat de provincie het werken met een beeldkwaliteitsparagraaf, zoals dat in het buitengebied van de provincie Utrecht reeds verplicht is, eveneens verplicht stelt bij intensievere bebouwing binnen de rode contouren in de nationale landschappen. In de beeldkwaliteitsparagraaf kan de link worden gelegd met de kernkwaliteiten van het betreffende nationale landschap.

Reactie GS: In een aantal bepalingen van de verordening is voorgeschreven dat een beeldkwaliteitsparagraaf onderdeel uitmaakt van een ruimtelijke onderbouwing. Deze verplichting geldt derhalve niet voor het gehele landelijk gebied. Deze verplichting geldt bijvoorbeeld voor bestemmingsplannen die betrekking hebben op bebouwingsenclaves of bebouwingslinten. Bebouwingskernen (wonen, werken, stedelijke voorziening) met omvang van tenminste vijf hectare zijn voorzien van een rode contour.

Binnen deze contouren hebben gemeenten in het huidige Utrechtse beleid een grote mate van beleidsvrijheid. Het aspect van de invloed van gebieden grenzend aan de nationale landschappen krijgt aandacht in zowel de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen als in de Hoogbouwnotitie waar op dit moment aan gewerkt wordt. De laatste is een discussienota die na bespreking in de staten(commissie) moet leiden tot bouwstenen voor de nieuwe integrale structuurvisie. Voor verwerking in de nu voorliggende structuurvisie is het nog te vroeg. Bedacht moet worden dat het stellen van kwantitatieve of kwalitatieve beperkingen (respectievelijk maximale bouwhoogten en beeldkwaliteitseisen) voor bebouwing binnen de rode contouren een forse inperking kan betekenen van de vrijheid die gemeenten nu op basis van het provinciaal beleid hebben. Er dient daarom zorgvuldig te worden bezien of beperkingen opgelegd moeten worden, en zo ja, waar dit van toepassing kan zijn.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Doorwerking kernkwaliteiten naar bestemmingsplannen

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: doorwerking kernkwaliteiten naar bestemmingsplannen

1. Artikel 2 lijkt alleen van toepassing op gebieden binnen de grenzen van een Nationaal Landschap. Ruimtelijke ontwikkelingen (net) buiten de grenzen van een Nationaal Landschap kunnen echter ook van invloed zijn op de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de invloed van hoogbouw aan de rand op de kwaliteit "openheid". Gevraagd wordt het artikel in deze zin te verbreden.
2. De bijlage Kernkwaliteiten betreft slechts een opsomming van de kernkwaliteiten en vraagt om een nadere uitwerking (bijv. via de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen) die als duidelijk toetsingskader kan fungeren.
3. Gevraagd wordt om een actieve rol van de provincie bij de toetsing van bestemmingsplannen in relatie tot kernkwaliteiten en zo nodig ingrijpen wanneer de kernkwaliteiten onvoldoende beschermd en versterkt worden.

Reactie GS:

1. Artikel 2 van de herziening (betreffende artikel 4.1, achtste lid van de verordening) betreft de kernkwaliteiten van de nationale landschappen en zegt dus ook alleen maar iets over de nationale landschappen zelf en niet over de gebieden die hieraan grenzen. De invloed van ontwikkelingen in gebieden grenzend aan de landschappen wordt meegenomen in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Zie ook het antwoord op de zienswijze betreffende de kwaliteit van de randen van kernen van het ministerie van VROM.
2. De bijlage Kernkwaliteiten wordt inderdaad nader uitgewerkt in het project 'Kwaliteit nationale en provinciale landschappen' van het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) wat eind 2010 afgerond wordt met de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Hiermee bieden we breder inzicht in de kernkwaliteiten van Utrechtse landschappen, zodat deze behouden en versterkt kunnen worden.
3. De provincie zal er actief op toezien dat de kernkwaliteiten in de bestemmingsplannen de gevraagde bescherming en versterking zullen krijgen. Dit geschiedt allereerst via het overleg. Doel van het overleg is dat het provinciaal belang op gemeentelijk niveau wordt gerealiseerd en dat ruimtelijke ontwikkelingen worden voorkomen die strijdig zijn met het provinciaal belang. Het overleg is tevens gericht op het voorkomen van eventuele procedures later. Echter, wanneer gemeenten een ontwerp-bestemmingsplan vaststellen waarin de kernkwaliteiten niet voldoende worden beschermd, dan wel worden versterkt, dan zal de provincie haar Wro-instrumentarium daartegen inzetten (zienswijzen, reactieve aanwijzing, dan wel beroep instellen).

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen of de herziening van de verordening.

Beschermen en versterken kernkwaliteiten

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: Met deze structuurvisie wordt vastgelegd welke kwaliteiten van de Nationale Landschappen beschermd en versterkt dienen te worden, maar niet hoe dit bereikt moet worden. Het behoud en versterken van de kernkwaliteiten gaat verder dan het benoemen van deze kwaliteiten. Hiervoor is een vertaalslag nodig naar welke ruimtelijke ontwikkelingen er al dan niet (binnen zekere randvoorwaarden) kunnen plaatsvinden. Dit vraagt om heldere beleidsuitspraken m.b.t. ontwikkelingen in de landbouw, aanleg van nieuwe infrastructuur, bedrijventerreinen, enzovoorts.

Reactie GS: De structuurvisie nationale landschappen heeft tot doel de kernkwaliteiten van de nationale landschappen vast te leggen als provinciaal belang en door te laten werken in de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Daarmee is de structuurvisie vooral beschrijvend van aard. De wijze waarop de kernkwaliteiten door kunnen werken in planologisch beleid wordt verkend in project 5, kwaliteit landschappen, van het Ruimtelijk Actieprogramma bij het streekplan (zie ook paragraaf 4.1 van de structuurvisie). Dit project wordt samen met de partijen in de verschillende gebieden opgepakt. De constatering klopt dus en wordt beantwoord in de nieuwe integrale structuurvisie.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.4. Arkemheen-Eemland

2.4.1. Begrenzing

De tekst over de begrenzing is in de structuurvisie opgenomen in paragraaf 2.2. Aangezien er specifieke zienswijzen zijn binnengekomen over de begrenzing van het nationaal landschap Arkemheen-Eemland, zijn deze hier opgenomen en niet bij de algemene, inleidende paragraaf.

Wespentaille

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: De Wespentaille: Het rijk is content te constateren dat de begrenzing in overeenstemming is met de afspraken tussen rijk en regio. In aanvulling daarop verzoekt het rijk om aan te sluiten bij de eerdere brief van het rijk (november 2009 met kenmerk 2009059391) aan de gemeente Amersfoort.

Reactie GS: Met het rijk is de provincie Utrecht van mening dat de negatieve impact van de woningbouwontwikkeling in dit gebied op de kernkwaliteiten van het aangrenzende landschap zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Zoals reeds in de streekplanuitwerking is aangegeven, moet bij de ontwikkeling van een stedenbouwkundig plan het noordelijke deel van de locatie, dat op de kaartondergrond pregnant het gebied inprikt, zoveel mogelijk vrijgehouden worden van ruimtelijke verdichting. Daarom is in de streekplanuitwerking opgenomen dat het ontwerp voor een mogelijk nieuwe woonwijk Vathorst-West dient te voldoen aan een aantal specifiek benoemde voorwaarden, die in lijn zijn met de bedoelde brief van het rijk aan de gemeente Amersfoort.

Advies GS: Aan de structuurvisie nationale landschappen een passage toevoegen in paragraaf 3.2.2 over Vathorst-West in relatie tot de Wespentaille die in lijn is met de streekplanuitwerking en met de rijksbrief aan gemeente Amersfoort.

Begrenzing

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: De begrenzing van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland is nog steeds niet gebaseerd op landschappelijke argumenten, maar loopt vooruit op eventuele ruimtelijke ontwikkelingen (bouwplannen) hiermee wordt het beleid uit de Nota Ruimte ondermijnd. Een ruime begrenzing stimuleert integrale planontwikkeling met aandacht voor de kwaliteit van het landschap. Bij Eemnes en Vathorst-West zijn stukken buiten de begrenzing gelaten die landschappelijk gezien wel deel uitmaken van dit zeer open landschap.

Reactie GS: Bij de begrenzing van nationale landschappen dient de aanwezigheid van kernkwaliteiten inderdaad leidend te zijn. Vanuit haar bestuurlijke verantwoordelijkheid moet een provincie bij de begrenzing echter ook oog hebben voor de toekomstige ruimtebehoefte van functies. Met name de beschikbaarheid van voldoende verstedelijkingsruimte vergt in de provincie Utrecht de nodige inspanningen, niet in de laatste plaats door de beperkte zoekruimte vanwege de aanwezigheid van vijf nationale landschappen. Dit betekent dat een toekomstige verstedelijkingsrichting wel degelijk een rol kan spelen bij het vaststellen van de begrenzing. Dit standpunt hebben PS op 18-09-2006 onderschreven in de notitie 'Beleidsuitgangspunten nationale landschappen provincie Utrecht', waarbij is gesteld 'Daarnaast wordt rekening gehouden met besluitvorming in het kader van de NV-Utrecht'. In de streekplanuitwerking Nationale Landschappen (april 2008) is het gebied Vathorst-West dan ook bewust buiten de begrenzing gelaten en die lijn is hier gehandhaafd. In het kader van het NV-Utrecht-traject is brede consensus ontstaan om met ontwikkeling van deze locatie substantieel bij te dragen in de regionale woningbehoefte voor de periode 2015-2030 (maximaal 3000 woningen). Dit neemt niet weg, dat voor provinciale medewerking eerst de structuurvisie gewijzigd zal moeten worden. Zoals langs alle randen van het nationaal landschap Arkemheen-Eemland zal in dit verband vooral ook de

overgang tussen de stedelijke dichtheid en de openheid van het nationale landschap extra aandacht moeten krijgen. Dit is in lijn met de mening van het ministerie van VROM (zie boven).

Wat betreft Eemnes is, met uitzondering van het meest noordelijke gedeelte, gekozen voor een begrenzing ter plaatse van de Wakkerendijk en de Meentweg, omdat deze een heldere beëindiging van het open gebied vormt. Met name het gedeelte waarlangs nu intensieve bebouwing en begroeiing aanwezig is. Het meest noordelijke deel is wel binnen de begrenzing opgenomen, omdat het aansluit bij een andere kernkwaliteit van dit nationale landschap, het veenweidekarakter. Dit sluit ook aan bij de globale begrenzing van de Nota Ruimte waarin het gebied ten westen van de Wakkerendijk / Meentweg eveneens slechts zeer beperkt is opgenomen.

Advies GS: Geen wijziging van de begrenzing van het nationaal landschap Arkemheen-Eemland.

2.5. Groene Hart

Ruimtelijk beleid uit Voorloper Groene Hart

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: NMU is teleurgesteld dat voor het ruimtelijk beleid relevante elementen uit de Voorloper niet terug te vinden zijn in deze structuurvisie:

1. Generalisatie landbouw als belangrijke drager voert te ver en vraagt nuancering. Er zijn belangrijke kernkwaliteiten waarvoor de landbouw niet de drager is en de trend van intensivering en schaalvergroting vormt een bedreiging voor een deel van de kernkwaliteiten die het agrarisch gebruik in eerste instantie met zich mee bracht. Voor het behoud van de kernkwaliteiten is het daarom noodzakelijk voorwaarden te stellen aan de wijze waarop het agrarisch gebruik plaatsvindt. Passages hierover uit de Voorloper zijn echter niet terug te vinden.
 - a) Geen nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderij toestaan.
 - b) Uitsluiten van mogelijkheid van ruwvoerteelten die gepaard gaan met bodembewerking in veengebieden die kwetsbaar zijn voor oxidatie bij bodembewerking.
2. In de Voorloper worden verschillende aspecten aangegeven die nadere uitwerking behoeven:
 - a) Instrumentarium voor het actief verplaatsen van buiten de bebouwingskernen verspreid liggende bedrijventerreinen.
 - b) Een uitwerking van de cultuurhistorische aspecten.
 - c) De precieze grenzen en invulling van de metropolitane landschappen.
3. Een belangrijke kernkwaliteit van het Groene Hart is openheid. Hierover wordt in de structuurvisie geconstateerd dat deze niet alleen wordt bepaald door elementen in het gebied, maar ook door elementen aan de randen van het gebied. Hoe wordt hiermee omgegaan?

Reactie GS:

- Ad 1a: De structuurvisie nationale landschappen vervangt het streekplan niet, maar is hier een aanvulling op. In het streekplan is geregeld dat in landelijk gebied 1 en 4 geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij is toegestaan (en ook geen omschakeling van neventak naar hoofdtak, tenzij dit niet ten koste gaat van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit) en dat in landelijk gebied 2 en 3 ontwikkeling van intensieve veehouderij binnen milieukundige en ruimtelijke randvoorwaarden is toegestaan (en ook de omschakeling van neventak naar hoofdtak is aanvaardbaar, mits dit niet ten koste gaat van kenmerkende openheid van met name Lopikerwaard, de Venen en Eemland). Zie ook artikel 4.14.2 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening.
- Ad 1b: Dit is opgenomen in paragraaf 3.3.5 bij de beschrijving van Waarden en Venen, waarbij is aangegeven dat dit reeds is geregeld in hoofdstuk 3 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening.
- Ad 2a: PS hebben dit in aanzet reeds opgenomen in het streekplan waar ze aangeven dat ze willen bevorderen dat verspreid liggende bedrijven verhuizen naar (regionale) bedrijventerreinen. Het ontwikkelen van instrumentarium hiervoor is van belang voor de gehele provincie en niet alleen voor de nationale landschappen en maakt daarmee deel uit van het proces naar een nieuwe integrale structuurvisie.
- Ad 2b: In het streekplan is reeds een cultuurhistorische hoofdstructuur opgenomen en een strategie voor het beschermen en versterken van cultuurhistorische waarden. In het proces naar een nieuwe integrale structuurvisie wordt dit verder geoperationaliseerd.
- Ad 2c: De nauwkeurige begrenzing en verdere uitwerking van de metropolitane landschappen krijgt een plek in het traject voor nadere uitwerking van de kernkwaliteiten (zie paragraaf 4.1). De resultaten hiervan komen terug in de nieuwe integrale structuurvisie.

- Ad 3: Ook het omgaan met openheid en met ontwikkelingen langs en over de grenzen van het nationaal landschap krijgt een plek in de nadere uitwerking van de kernkwaliteiten. Zie ook de reacties in paragraaf 2.1 (kwaliteit van de randen van kernen en doorwerking kernkwaliteiten naar bestemmingsplannen).

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.5.1. Migratiesaldo nul

Migratiesaldo nul en vrijheid van gemeenten binnen de rode contouren

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: In de paragraaf over migratiesaldo nul in het Groene Hart wordt gesteld dat gemeenten vrij zijn om binnen de rode contouren meer woningbouw dan het streekplanprogramma te realiseren. Het rijk kan die redenering ondersteunen, maar is van mening dat de tekst op dit moment onvoldoende duidelijk maakt dat er een maximum zit aan het totale aantal woningen bovenop het streekplanprogramma, te weten het woningbouwplafond van 8.600 woningen voor het Utrechtse deel van het Groene Hart. Het rijk verzoekt om na de zin “Het streekplan-programma van circa 6.500 woningen, ... voor woningbouw in de periode 2015-2020.” (pagina 10) een zin met de volgende strekking toe te voegen: “Met dien verstande dat het woningbouwplafond van 8.600 woningen in het Utrechtse deel van het Groene Hart niet wordt overschreden, tenzij in overleg met de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland tot een herverdeling van het totale woningbouwplafond van 35.700 wordt gekomen met als resultaat een hoger aantal woningen voor de provincie Utrecht.” Steeds onder de voorwaarde dat alles past bij de kernkwaliteiten.

Reactie GS: De provincie Utrecht is inderdaad voornemens zich te houden aan migratiesaldo nul als kwantitatieve maat, maar wil daarbij de gemeenten wel de vrijheid bieden om binnen de rode contouren extra kwaliteit te realiseren en extra woningen (kwantiteit) te bouwen bovenop het streekplanprogramma voor de betreffende gemeente. Het streekplanprogramma (6.500 woningen bruto voor 2005-2015) biedt hiervoor ook ruimte in relatie tot het woningbouwplafond (8.600 woningen netto voor 2004-2020). Daarnaast is er inderdaad de mogelijkheid van (her)verdeling van woningen tussen de provincies op basis van de monitoringsresultaten. Dit is niet in de structuurvisie opgenomen, omdat de monitor plaats vindt op het totaal van migratiesaldo nul en niet op de bestuurlijk besproken onderverdeling tussen de provincies. Hiermee is het dus niet nodig een zin toe te voegen.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Verlies flexibiliteit bij migratiesaldo nul

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Tegen verlies van flexibiliteit bij migratiesaldo nul

1. Mogelijkheid van aanpassing rode contouren voor woningen tot 2020 wordt gemist. Volgens de Voorloper kan provincie Utrecht haar strakke contouren aanpassen om ruimte te bieden voor de taakstelling tot 2020 (pagina 20, voetnoot 6). In de ontwerp partiële herziening wordt deze verruiming van de contouren niet meer toegestaan, want in paragraaf 3.3.2 staat vermeld dat alleen binnen de rode contouren het aantal woningen mag uitbreiden om ook de taakstelling voor de periode 2015-2020 te bereiken. Bij een aantal (kleinere) kernen zijn de contouren zo strak gelegd, dat er geen enkele woning meer gebouwd zou kunnen worden in de periode 2015-2020.
2. Mogelijkheid van (her)verdeling van woningen tussen de provincie wordt gemist. Deze mogelijkheid is in de Voorloper gekoppeld aan de monitoringsresultaten. In de pPRS (paragraaf 4.2) wordt alleen de monitoring genoemd.
3. Reëler beeld van de beperking van migratiesaldo nul norm wordt gemist. Aan de monitor zou een duidelijke, openbare rapportage gekoppeld moeten zijn, zodat gemeenten inzicht hebben in de ruimte die de migratiesaldo-nul norm nog biedt.

Reactie GS:

- Ad 1: De passage in paragraaf 3.3.2 is hier anders dan bedoeld geïnterpreteerd. De structuurvisie nationale landschappen heeft betrekking op de resterende looptijd van het streekplan en dus niet op de periode 2015-2020. Met deze passage wordt bedoeld dat het huidige programma past binnen de rode contouren en dat het woningbouwplafond van migratiesaldo nul daarnaast nog ruimte biedt voor een aanvullend woningbouwprogramma voor de periode 2015-2020.
- Ad 2: De mogelijkheid van (her)verdeling van woningen tussen de provincies is er inderdaad op basis van de monitoringsresultaten. Dit is echter niet in de structuurvisie opgenomen, omdat de monitor plaats vindt op het totaal van migratiesaldo nul en niet op de bestuurlijk besproken

onderverdeling. Dat er in de praktijk wel gewerkt wordt met deze onderverdeling doet hier niets aan af.

- Ad 3: Aan de monitor is reeds een openbare rapportage gekoppeld die opgenomen wordt in de voortgangsrapportage Groene Hart die het Programmabureau Groene Hart jaarlijks uitbrengt.

Advies GS: De tekst in paragraaf 3.3.2 verduidelijken. De tekst in paragraaf 4.2 aanvullen met een beschrijving van de manier van rapporteren over de monitor.

Vrijheid binnen rode contouren

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: artikel 7.1, eerste lid, van de verordening zou aangepast moeten worden op grond van de Voorloper Groene Hart. Nu zijn de genoemde woningbouwaantallen (bijlage PRV onder het kopje restcapaciteit) voor de kernen Linschoten en Wilnis richtinggevend. De Voorloper geeft ruimte voor vrijheid van gemeenten om binnen de rode contouren meer woningen te realiseren dan het streekplanprogramma. Deze vrijheid wordt hier beperkt.

Reactie GS: De restcapaciteit uit de bijlage bij de verordening betreft de uitbreidingslocaties (de bolletjes op de streekplankaart) die in het streekplan 2005-2015 overgenomen zijn uit het voorgaande streekplan. Dit legt geen beperkingen op aan de realisering van extra woningen binnen de rode contouren bovenop het streekplanprogramma.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de herziening van de verordening.

Transformatiezones

Zienswijze van: Gemeente Vianen

Zienswijze: Gemeente is verheugd dat het gebied ten oosten van Vianen in de Voorloper Groene Hart is aangemerkt als transformatiezone voor verstedelijking in combinatie met versterking landschapsstructuur en vraagt wanneer de provincie verwacht dit mee te nemen in haar structuurvisie.

Reactie GS: De transformatiezones, zijnde *zoekgebieden* voor verstedelijking in combinatie met versterking van de landschapsstructuur, zoals opgenomen in de Voorloper Groene Hart, maken geen onderdeel uit van deze structuurvisie. De daadwerkelijke afwegingen over deze locaties vinden plaats in het kader van de nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. PS is voornemens deze in de tweede helft van 2012 vast te stellen.

Advies GS: In de structuurvisie nationale landschappen in paragraaf 3.3.1 verduidelijken welke afweging plaats gaat vinden voor de transformatiezones.

2.5.2. Droogmakerijen

Begrenzing droogmakerijen

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Overeenstemming tekst en kaartbeeld strategie Droogmakerijen wordt gemist. De tekst in paragraaf 3.3.3 lijkt alleen in te gaan op Groot Mijdrecht Noord en de Bethunepolder, terwijl het kaartbeeld een breder gebied laat zien. Vermoedelijk wordt met de tekst slechts gedoeld op die gebieden waarvoor de urgente wateropgave geldt.

Reactie GS: De constatering klopt. De tekst gaat over de gebieden waarvoor een urgente wateropgave geldt. Deze gebieden liggen in een samenhangend geheel van droogmakerijen, zoals in de tekst reeds is aangegeven. Op de kaart zijn deze gebieden in hun samenhang weergegeven.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Robuust en klimaatbestendig waterbeheer

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: De drie Groene Hartprovincies geven in de Voorloper aan dat robuust en klimaatbestendig waterbeheer mede sturend is voor het ruimtelijk beleid van het Groene Hart. Het rijk constateert dat het ruimtelijk beleid uit de Voorloper nog te summier is uitgewerkt in de hoofdstukken 2 en 3. De twee voornaamste algemene punten zijn robuuster maken van het watersysteem en creëren van voldoende piekberging (onder meer door op te nemen dat bij stedelijke ontwikkeling duidelijk moet zijn hoe wateropvang plaatsvindt en dat dit toereikend is). Daarnaast gaat het specifiek voor de prioritare veenweidegebieden om substantieel afremmen van de bodemdaling. Specifiek voor de diepe droogmakerijen gaat het in de eerste plaats om streven naar vernatting, al dan niet in combinatie met functieverandering. Daarnaast stelt de Voorloper dat in de diepe droogmakerijen ontwikkelingen die toekomstige oplossingen voor de wateropgave bemoeilijken op korte termijn

dienen te worden uitgesloten. Het rijk verzoekt het bovengenoemde beleid uit de Voorloper een plek te geven in de structuurvisie.

Reactie GS: De inzet op een robuust en klimaatbestendig waterbeheer wordt inderdaad onderbelicht in de tekstdelen over het Groene Hart. Dat komt doordat in deze structuurvisie het accent ligt op begrenzing, kernkwaliteiten en migratiesaldo nul. In de nieuwe integrale structuurvisie wordt het beleid uit de Voorloper inzake robuust en klimaatbestendig waterbeheer en bodemdaling nader uitgewerkt.

Advies GS: de tekst van de structuurvisie in paragraaf 3.3.5 aanvullen met een zinsnede over robuust en klimaatbestendig waterbeheer.

2.5.3. Metropolitane landschappen

Visie op metropolitane landschappen

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze: In het ontwerp zijn de metropolitane landschappen vooral een bufferzone tegen geleidelijk uitbreidende verdere verstedelijking. In de structuurvisie Randstad 2040 zijn ze echter benoemd als overgangszone tussen stad en land. Naast behoud landschappelijke structuur ook ruimte voor functies die aansluiten bij recreatie en sport. De visie op de metropolitane landschappen werkt hierbij onnodig belemmerend op de ontwikkeling van dit deel van Utrecht en haar omgeving.

Gezien het bovenstaande zal ook de voorgestelde aanpassing van de provinciale ruimtelijke verordening gewijzigd moeten worden. De – ook door de provincie voorgestane – transformaties rond Haarzuilens en de verdere aanleg van het Noorderpark lijken zich moeilijk hiermee te verdragen.

Reactie GS: De uitwerking van de metropolitane landschappen is in lijn met de Voorloper Groene Hart. Het zijn gebieden die direct grenzen aan de stad waar de provincies zowel de aantrekkelijkheid als recreatief uitlooph gebied willen behouden en vergroten, als het landschap willen behouden.

Vanwege de opbouw van deze gebieden is de kernkwaliteit diversiteit leidend. Deze gebieden zijn met rede aangemerkt als een buffer, want diversiteit is één, maar daarbij moet voorkomen worden dat ze een rommelzone zijn of worden voor uitplaatsing van stedelijke functies uit het stedelijk gebied. De ontwikkelingen die de gemeente voorstaat zijn dus zeer wel mogelijk in deze gebieden, mits het geen stedelijke functies betreft. Dit past bij het streekplanbeleid, wat ook gewoon gehandhaafd blijft, en waar deze gebieden overwegend aangeduid zijn met landelijk gebied 1.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen of van de herziening van de provinciale ruimtelijke verordening.

2.5.4. Waarden en Venen

Natuuropgave in Waarden en Venen

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Natuuropgave in strategie Waarden en Venen moet ook rekening houden met de kernkwaliteiten. In paragraaf 3.3.5 wordt terecht gesteld dat landbouw de belangrijkste drager en beheerder van deze gebieden is. In deze gebieden geldt echter ook een grote natuurontwikkelingsopgave. Ook daarbinnen wordt zorgvuldig rekening gehouden met de kernkwaliteiten. Een korte toevoeging hierover zou op zijn plek zijn, om misverstanden te voorkomen.

Reactie GS: Vanzelfsprekend ligt in het gebied Waarden en Venen ook een grote natuuropgave.

Deze is reeds opgenomen in het streekplan waar de voorliggende structuurvisie een aanvulling op is.

Advies GS: Om de relaties te verduidelijken in paragraaf 3.3.5 een verwijzing opnemen naar de natuuropgave zoals die is opgenomen in het streekplan.

Westelijke Veenweiden

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: Kijkende naar de tekst over de Westelijke Veenweidegebieden (Groene Hart) dan constateert het rijk dat deze vrij summier is, terwijl hier een uitgebreid programma van 3 provincies en medefinanciering door het rijk aan ten grondslag liggen. Het rijk verzoekt de provincie daarom de tekst van hoofdstuk 2 en 3 op dit punt aan te passen.

Reactie GS: Het Uitvoeringsprogramma Groene Hart is in hoofdstuk 4 van de structuurvisie genoemd. In dit Uitvoeringsprogramma staat ook de Agenda Westelijke Veenweiden, wat geresulteerd heeft in het Programma Westelijke Veenweiden. Daarnaast hebben we dit programma in de structuurvisie reeds een plek gegeven in paragraaf 4.4, uitvoeringsprogramma's. Aangezien deze structuurvisie voor wat betreft het Groene Hart slechts de onderwerpen kernkwaliteiten en migratiesaldo nul betreft en

geen volledig kader vormt voor de uitvoering van de ILG-programmering komt dit onderwerp op dit moment voldoende terug in de structuurvisie.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.5.5. Begrenzing

Strategie Waarden en Venen i.r.t. transformatiezones uit Voorloper Groene Hart

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Tegen alleen strategie Waarden en Venen voor alle Transformatiezones.

1. Voorkeur voor wel opnemen strategie Transformatiezones met kernkwaliteit diversiteit. Het niet opnemen hiervan betekent een groot verlies van de flexibiliteit van de Voorloper, namelijk de mogelijkheid om rode contouren te verleggen en/of te verruimen is bespreekbaar in deze zones (paragraaf 4.5 van de Voorloper).
2. Als dat niet haalbaar is, past de strategie Metropolitane Landschappen beter, want de kernkwaliteit is bij beiden diversiteit. Bijvoorbeeld de huidige strategie Waarden en Venen klopt niet voor het deel tussen Harmelen en Utrecht. Dit gebied is de randzone van Leidsche Rijn en heeft in het streekplan de aanduiding Landelijk Gebied 1 en de aanduiding 'stad en land' in de kaart 7.4B (Koersen Landschap). In dit gebied wordt de Landinrichting Utrecht-West uitgevoerd en zijn prioritaire gebieden voor Recreatie om de Stad (RodS) gepland.

Reactie GS:

- Ad 1: De uitwerken van de transformatiezones wordt meegenomen in de nieuwe integrale structuurvisie, zodat onder de begrenzing van deze gebieden een betere landschappelijke onderbouwing kan worden gelegd middels het traject voor nadere uitwerking van de kernkwaliteiten (zie paragraaf 4.1). Daarbij komt dat de discussie over de rode contouren voor de gehele provincie in één keer gevoerd gaat worden in het kader van de nieuwe integrale structuurvisie en niet apart voor de nationale landschappen via deze structuurvisie.
- Ad 2: Voor het gebied tussen Harmelen en Utrecht is inderdaad de strategie metropolitane landschappen beter passend, omdat het gebied in het streekplan overwegend landelijk gebied 1 is. Hetzelfde geldt voor het gebied ten oosten van Vianen.

Advies GS: Op de structuurvisiekaart de aanduiding van het gebied tussen Utrecht en Harmelen en ten oosten van Vianen wijzigen van de strategie 'waarden en venen' naar de strategie 'metropolitaan landschap'.

Passende kernkwaliteiten

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze: Voor het gebied binnen de gemeente Utrecht wijken de bestaande kwaliteiten af van de kernkwaliteiten uit het ontwerp. In die delen van het Groene Hart die in de gemeente Utrecht liggen, is zeker sprake van een grote diversiteit. Hierdoor is de mate van openheid niet te vergelijken met de openheid elders in het Groene Hart. Een meer gedifferentieerde invulling van deze kernkwaliteit doet bovendien meer recht aan de voor recreatie wenselijke inrichting van de stadsrand.

Daarnaast is de kernkwaliteit 'rust en stilte' maar in beperkte mate aanwezig voor het Groene Hart rondom de stad; alleen al vanwege het geluid van de snelweg A2, A12, de Noordelijke Rondweg en de verschillende spoorlijnen. Ook hier past een gedifferentieerde invulling van de kernkwaliteiten.

Reactie GS: Met de voorgestelde wijziging hierboven zijn alle gebieden van de gemeente Utrecht die liggen in of grenzen aan het Groene Hart metropolitaan landschap. Hier staat de kernkwaliteit diversiteit voorop. Met deze structuurvisie wordt een eerste stap gezet in het vastleggen van de kernkwaliteiten. Deze kernkwaliteiten worden verder uitgewerkt in project 5, kwaliteit landschappen, van het Ruimtelijk Actieprogramma bij het streekplan. De opmerkingen worden hierbij meegenomen.

Advies GS: Geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.6. Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)

2.6.1. Kernkwaliteiten

Afstemming over kernkwaliteiten

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: De NHW ligt in vijf provincies. Afstemming over de kernkwaliteiten is dan ook noodzakelijk om tot een goede uitwerking van de kernkwaliteiten te komen. Bij de beschrijving van de kernkwaliteiten zou daarom zoveel mogelijk aangesloten dienen te worden bij het ruimtelijk concept en de terminologie uit het Panorama Krayenhoff. Het nader uitwerken en gebiedspecifiek maken van de kernkwaliteiten middels het opstellen van de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen ten behoeve van de integrale structuurvisie wordt gewaardeerd.

Reactie GS: Het Panorama Krayenhoff is inspiratiebron geweest voor het Streekplanbeleid voor de Waterlinie. Niet alle elementen (zoals verdichting) uit het Panorama Krayenhoff zijn daarbij onderschreven. De nadere uitwerking van de kernkwaliteiten zal inderdaad gebeuren via de Kwaliteitsgids. Daarbij zal zeker onderlinge afstemming worden gezocht.

Advies GS: Geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Status Rijksmonument

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: De status van Rijksmonument geldt voor het gehele militaire landschap van forten, inundatiewerken als sluisjes en inlaatkanalen. De NMU vraagt zich af wat deze status in de praktijk betekent voor het behoud en herstel van de kernkwaliteiten.

Reactie GS: De status van Rijksmonument is nog niet geëffectueerd en strekt zich niet uit over het gehele militaire landschap, maar is een aanvulling op de reeds beschermde objecten en structuren. De beoogde status betekent dat voor iedere ingreep een monumentenvergunning nodig is, maar doet geen uitspraken over herstel. De kernkwaliteiten hebben betrekking op het gebied als geheel en betreffen zowel de militair cultuur historische werken als de landschappelijke kwaliteiten. Een van de kernkwaliteiten is het samenhangend stelstel van de door NMU genoemde objecten, in relatie tot het landschap. Dit sluit aan bij de intentie van de aanwijzing tot Rijksmonument, namelijk naast bescherming van het object, tevens de bescherming van de (context van de) omgeving. Bij de uitwerking van de kernkwaliteiten zullen deze betrokken worden. De finale afweging tussen belangen vindt plaats in de nieuwe integrale Structuurvisie.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

Passende kernkwaliteiten

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze: Voor het gebied binnen de gemeente Utrecht wijken de bestaande kwaliteiten af van de kernkwaliteiten uit het ontwerp. De kernkwaliteiten zijn voor het Utrechtse deel van de NHW nog maar beperkt aanwezig. Er dient bij het uitwerken van de kernkwaliteiten onderscheid gemaakt te worden naar ligging in landelijk gebied of in stad en stadsrand. Dit onderwerp per enveloppe is reeds aangegeven in 'Panorama Krayenhoff'. De gemeente verzoekt hierbij aan te sluiten en daarmee meer recht te doen aan de feitelijke situatie en de ontwikkelingen in de oostelijke stadstand.

Gezien het bovenstaande zal ook de voorgestelde aanpassing van de provinciale ruimtelijke verordening gewijzigd moeten worden. De herziening werkt onnodig beknellend voor de NHW in het stedelijk gebied. Als de verordening al regels zou moeten bevatten, moeten die aansluiten bij het Panorama Krayenhoff en bij de feitelijke aard van het gebied.

Reactie GS: De kernkwaliteiten van de NHW uit de Nota Ruimte zijn in de structuurvisie nationale landschappen uitgewerkt naar vijf aandachtsvelden bij 'behoud door ontwikkeling'. De differentiatie die de gemeente Utrecht noemt past hier prima binnen. In de ene enveloppe staat het behoud van de aanwezige waarden voorop, terwijl in de andere enveloppe het vergroten van de beleefbaarheid of toegankelijkheid de boventoon zal voeren. De vijf waarden zijn daarbij rechtstreeks afkomstig uit het 'Panorama Krayenhoff' en geven dus de ruimte en de aansluiting waar de gemeente van spreekt. De waarden zijn samengevat in de kernkwaliteiten van de NHW. Daarmee past de voorgestelde herziening van de provinciale ruimtelijke verordening ook goed bij de NHW.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen. Aan de herziening van de provinciale ruimtelijke verordening worden in de bijlage 'Kernkwaliteiten Nationale Landschappen' de vijf aandachtsvelden bij 'behoud door ontwikkeling' in de NHW toegevoegd.

2.6.2. Migratiesaldo nul

Zienswijze van: Gemeente Utrecht

Zienswijze: Voor de NHW geldt migratiesaldo nul niet. De gemeente vraagt zich af hoe dit zich verhoudt tot de groeifunctie van haar stad en wil graag overleg, omdat in de Nota Ruimte staat dat provincie en gemeente onderling afspraken maken over omvang en locatie van woningbouw.

Reactie GS: Voor de NHW geldt inderdaad geen migratiesaldo nul. Eventuele ontwikkelingen die (mede) in dit nationaal landschap liggen worden dus wel getoetst aan de kernkwaliteiten, maar niet aan vooraf vastgelegd maximaal aantal te bouwen woningen. Dat betekent dat er altijd sprake zal zijn van maatwerk en dus van overleg en onderlinge afspraken tussen provincie en gemeente.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.7. Rivierengebied

2.7.1. Migratiesaldo nul

Ruimte voor woningbouw

Zienswijze van: Gemeente Wijk bij Duurstede

Zienswijze: Behouden geboden ruimte voor woningbouw.

1. Reeds in de onlangs vastgestelde gemeentelijke Structuurvisie is door het gemeentebestuur gemotiveerd dat een woningbouwopgave buiten de rode contouren noodzakelijk is, uitgaande van migratiesaldo nul. De rode contour is deels open om de gelegenheid te bieden buiten die contour te bouwen. Uit de ontwerp kaart bij de ontwerp pPRS blijkt dat het nationaal landschap Rivierengebied niet doorloopt in het gebied waar de gemeente woningbouw wil plegen, te weten ten noorden van de kern Wijk bij Duurstede. De gemeente gaat ervan uit dat die concept begrenzing in stand blijft, zodat de woningbouwopgave daar in elk geval kan plaatsvinden.
2. Het gemeentebestuur vat 'migratiesaldo nul' op zijnde dat er in het nationaal landschap woningbouw voor de natuurlijke aanwas van de eigen gemeentelijke bevolking mag plaatsvinden. De gemeente heeft nabij de stad twee locaties benoemd als potentiële woningbouwlocaties, die in het nationaal landschap Rivierengebied liggen. De gemeente ziet dus geen probleem in het ontwikkelen van die locaties, zolang die bijdragen aan de woningbehoefte binnen de kaders 'migratiesaldo nul'. De gemeente wil benadrukken daarom ook geen problemen te zien voor het realiseren van een toekomstige woningbouwopgave voor de kernen Cothen en Langbroek, waar ook het gemeentebestuur eventuele nieuwbouw slechts voor 'migratiesaldo nul' onderschrijft.
3. De gemeente geeft aan de berekening in paragraaf 3.5.2. een lastige te vinden. Het berekende woningaantal ligt verspreid over een tweetal gemeenten (Werkhoven is gemeente Bunnik). Om de impact van de berekening te kunnen volgen, dient deze naar gemeente te worden uitgesplitst.
4. Los van de voorgestelde berekening willen de gemeente de mogelijkheid houden met in overleg te blijven over exacte woningaantallen in het kader van 'migratiesaldo nul' binnen de begrenzing van het nationaal landschap Rivierengebied. Immers, gezinsverdunding en bevolkingsontwikkeling kunnen aanleiding zijn het aantal woningen in het kader van 'migratiesaldo nul' te moeten bezien.

Reactie GS:

- Ad 1: De begrenzing van het Nationaal Landschap Rivierengebied wordt met deze structuurvisie niet gewijzigd ten opzichte van de begrenzing zoals opgenomen in de eerdere Streekplanuitwerking. Het gebied met de bestaande woonwijk De Geer en de in het streekplan opgenomen uitbreidingsmogelijkheid aan de westzijde van de kern Wijk bij Duurstede ("open contour") is gemotiveerd buiten deze begrenzing gelaten.
- Ad 2: Het is de provincie bekend dat de gemeente Wijk bij Duurstede in haar onlangs vastgestelde gemeentelijke structuurvisie enkele nieuwe verstedelijkingslocaties heeft opgenomen die gesitueerd zijn buiten de zogenoemde rode (bebouwings)contouren. Zoals ook in de provinciale reactie op het ontwerp van deze gemeentelijke structuurvisie is aangegeven, moeten deze nieuwe ontwikkelingslocaties buiten de bestaande rode contour van de desbetreffende kernen in beginsel als strijdig met het provinciaal ruimtelijk belang worden aangemerkt. Het geldende provinciale verstedelijkingsbeleid wordt met de structuurvisie nationale landschappen niet gewijzigd. Het gemeentelijke standpunt dat woningbouwopgaven buiten de (bestaande) rode contouren van de kernen Wijk bij Duurstede, Cothen en Langbroek noodzakelijk en gerechtvaardigd moeten worden geacht louter op basis van "migratiesaldo nul", kan dan ook niet worden gedeeld. Het principe van migratiesaldo nul is namelijk van toepassing op het geheel van het nationale landschap en niet op afzonderlijke kernen binnen het nationaal landschap.

- Ad 3: Het aantal woningen dat in dit gebied voor de periode tot 2015 geprogrammeerd is is terug te vinden in het streekplanprogramma. De rijkscijfers met betrekking tot migratiesaldo nul zijn helaas niet uitgesplitst per gemeente.
- Ad 4: Ook de provincie wil graag met de gemeente in overleg blijven, en plaatsen dit in het kader van het proces naar de nieuwe integrale structuurvisie.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.7.2. Begrenzing

Begrenzing Rivierengebied

Zienswijze van: NMU

Zienswijze: De begrenzing van het Nationaal Landschap Rivierengebied is nog steeds niet gebaseerd op landschappelijke argumenten, maar loopt vooruit op eventuele ruimtelijke ontwikkelingen (bouwplannen) hiermee wordt het beleid uit de Nota Ruimte ondermijnd. Een ruime begrenzing stimuleert integrale planontwikkeling met aandacht voor de kwaliteit van het landschap. Bij Wijk bij Duurstede is het gebied met de huidige woonwijk De Geer en de toekomstige uitbreidingslocatie buiten de begrenzing gelaten. Vanuit landschappelijk oogpunt is dit volkomen onlogisch. Ook het buiten de begrenzing laten van het Eiland van Schalkwijk is landschappelijk gezien niet goed te verklaren. Het NMU verzoekt deze gebieden binnen de begrenzing op te nemen.

Reactie GS: In de nota van beantwoording bij de streekplanuitwerking is reeds aangegeven waarom deze gebieden buiten de begrenzing van het nationaal landschap rivierengebied zijn gelaten. Bovendien ligt het Eiland van Schalkwijk ook buiten de globale begrenzing die in de Nota Ruimte opgenomen is.

Advies GS: Geen wijziging in de begrenzing van het nationaal landschap rivierengebied nodig.

2.8. Stelling van Amsterdam

2.8.1. Begrenzing

Ligging Stelling van Amsterdam

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Onder 3.6 wordt gesteld dat de SvA in de provincie van Utrecht langs de noordgrens van het grondgebied van de gemeenten Abcoude en De Ronde Venen ligt. Hierbij dient ook de gemeente Loenen toegevoegd te worden.

Reactie GS: De gemeente Loenen ontbreekt inderdaad in deze opsomming.

Advies GS: De gemeente Loenen toevoegen aan de beschrijving van de ligging van de SvA in paragraaf 3.6.

2.9. Uitvoering

Verwezenlijking beleid

Zienswijze van: Ministerie van VROM

Zienswijze: Conform de Wro-systematiek gaat het rijk er vanuit dat de provincie, aanvullend op onderhavige stukken, de uitvoering van het beleid vorm geeft, en concreet aangeeft op welke wijze zij het voorgenomen beleid wil verwezenlijken.

Reactie GS: In de voorliggende structuurvisie is reeds aangegeven hoe de provincie Utrecht uitvoering geeft aan haar beleid en hoe dit beleid verder wordt uitgewerkt ten behoeve van de nieuwe integrale structuurvisie.

Advies GS: geen aanleiding tot aanpassing van de structuurvisie nationale landschappen.

2.9.1. Implementatie kernkwaliteiten

Afstemming uitwerking kwaliteitsatlas

Zienswijze van: SUW

Zienswijze: Afstemming uitwerkingen kwaliteitsatlas tussen de provincies nodig.

1. In de eerste alinea van paragraaf 4.1 staat vermeld dat de Snelwegpanorama's meegenomen worden in de uitwerking van de kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Hierbij zou aandacht moeten gaan naar de dubbelpositie van de A2-Corridor. Aan de ene kant liggen in dit gebied

onder meer de NHW, de SvA en het Snelwegpanorama Venen-Vecht. Aan de andere kant wordt tegelijkertijd in de Voorloper gesproken over het toevoegen van diverse 'rode functies' in de A2-corridor. In de Voorloper wordt uitdrukkelijk gesteld dat het noordelijke deel van de A2-corridor een open venster bij Loenen moet behouden aan weerszijden van de snelweg. Er moet voorkomen worden dat de Vechtplassen afgesneden worden van de rest van het Groene Hart. Daarnaast zal in dit gebied rekening gehouden moeten worden met de inpassing van de Groene Ruggengraat.

2. In paragraaf 4.1 staat in de 3^e alinea vermeld dat de drie provincies ieder voor zich de Kwaliteitsatlas Groene Hart verder uitwerken. De provincie Utrecht doet dit in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Dit is anders dan in de Voorloper staat vermeld. In paragraaf 3.1.3 van de Voorloper is beschreven dat de Kwaliteitsatlas een inspirerend instrument wordt met de bestaande (en toekomstige) kaders in het Groene Hart. Als iedere provincie nu de kwaliteitsatlas op een andere manier uitwerkt, dan wordt de kwaliteitsdiscussie in het Groene Hart weer een provinciale in plaats van een Groene Hart discussie. Graag toevoegen dat er zoveel mogelijk afstemming moet zijn tussen de provinciale uitwerkingen.

Reactie GS:

- Ad1: In de A2-corridor is inderdaad sprake van een grote mate van complexiteit van beleidsopgaven en ontwikkelingen. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de kernkwaliteiten van het nationaal landschap Groene Hart.
- Ad 2: De drie Groene Hart provincies werken nauw samen bij het realiseren van het Nationaal landschap Groene Hart. Dit neemt niet weg dat de drie provincies hun eigen plannen houden omdat zij primair verantwoordelijk zijn voor de provinciale taken in hun deel van het Groene Hart. De uitwerking van de Kwaliteitsatlas vindt in nauwe afstemming plaats.

Advies GS: De tekst in paragraaf 4.1 aanvullen met een passage over de afstemming tussen de provincies van de uitwerkingen van de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen.

3. Voorgestelde wijzigingen

Naar aanleiding van het voorgaande adviseren GS de volgende wijzigingen te verwerken:

- **Paragraaf 1.1:** In de 3^e alinea na de 1^e zin de zin toevoegen *'Het gaat onder andere om de Voorloper Groene Hart en de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht. Een aantal delen uit de Voorloper Groene Hart moet op korte termijn verwerkt worden.'* En aan het einde van de alinea toevoegen *'De Ontwikkelingsvisie NV Utrecht betreft de periode 2015-2030 en vormt een bouwsteen voor de nieuwe integrale structuurvisie.'*
- **Paragraaf 2.1:** De laatste zin als volgt aanpassen: *'Het beleid voor bedrijventerreinen in de nationale landschappen is op dit moment voldoende op orde. Bovendien wordt dit beleid in regionaal verband in het kader van de uitwerking van het Convenant bedrijventerreinen 2010-2020 gezien. De resultaten hiervan worden betrokken bij het opstellen van de nieuwe integrale structuurvisie.'*
- **Paragraaf 3.2.2:** De volgende alinea toevoegen: *'Grenzend aan het nationaal landschap Arkemheen-Eemland, nabij de 'Wespentaille' worden plannen ontwikkeld voor de woonwijk Vathorst-West. De 'Wespentaille' is een relatief smalle verbinding tussen de gebieden Arkemheen en Eemland. Omdat vooral de kernkwaliteit 'extreme openheid' in deze zone al onder druk staat, is het van groot belang dat een negatieve uitstraling van een nieuwe stedelijke uitbreiding zoveel mogelijk wordt beperkt. Een ontwerp voor deze woonwijk dient dan ook te voldoen aan de volgende voorwaarden: aan de noorzijde van de locatie wordt zoveel mogelijk ruimte vrij gehouden, zodat de afstand tussen de bebouwing van Vathorst-West en de bebouwing van Bunschoten-Spakenburg zo groot mogelijk blijft; naar het nationaal landschap wordt een hoogwaardige, ruimtelijke overgang gecreëerd, zowel met de inrichting van het open te houden gebied, als met de rand van de woningbouw.'*
- **Paragraaf 3.3.1:** De laatste zin van de laatste alinea als volgt aanpassen: *'Deze gebieden gaan deel uitmaken van de afweging die in het kader van de integrale structuurvisie wordt gemaakt.'*
- **Paragraaf 3.3.2:** Het laatste deel van deze paragraaf als volgt wijzigen: *'Het streekplanprogramma van circa 6.500 woningen voor de periode 2005-2015 voor dit deel van het Groene Hart past binnen het woningbouwplafond van migratiesaldo nul en geeft daarmee ook ruimte voor de vrijheid van de gemeenten om binnen de rode contouren meer woningen dan het streekplanprogramma te realiseren. Ook is er ruimte voor een eventueel aanvullend woningbouwprogramma in de periode 2015-2020.'*
- **Paragraaf 3.3.5:** De tekst aanvullen met de volgende zin: *'Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van een robuust en klimaatbestendig waterbeheer.'* En met de volgende zin: *'Deze krijgt de ruimte naast de natuuropgave uit het streekplan die hier gerealiseerd wordt.'*
- **Paragraaf 3.6:** De laatste zin als volgt wijzigen: *'In de provincie Utrecht ligt de SvA langs de noordrand van het grondgebied van de gemeenten Abcoude, Loenen en De Ronde Venen.'*
- **Paragraaf 4.1:** De zin halverwege de derde alinea als volgt wijzigen: *'De provincie Utrecht doet dit in de Kwaliteitsgids Utrechtse landschappen, waarbij afstemming wordt gezocht met de uitwerkingen die de provincies Zuid- en Noord-Holland maken.'*
- **Paragraaf 4.2:** De tekst aanvullen met de volgende zin: *'Over deze monitor wordt jaarlijks gerapporteerd via de voortgangsrapportage Groene Hart.'*
- **Structuurvisiekaart en verordeningskaart:** *De aanduiding van het gebied tussen Utrecht en Harmelen en ten oosten van Vianen wijzigen van de strategie Waarden en Venen naar de strategie Metropolitaan Landschap.*
- **PRV, artikel 4.1, achtste lid,** De eerste zin als volgt aanvullen: Een bestemmingsplan voor een gebied dat is aangeduid als "Nationale Landschappen" bevat bestemmingen en regels ter bescherming en versterking van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, zoals genoemd in Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.
- **PRV, bijlage kernkwaliteiten** bij de NHW als volgt aanvullen: *'De kernkwaliteiten moeten gelezen worden in het licht van 'behoud door ontwikkeling' met als aandachtsvelden: behoud, veiligstelling en herstel van aanwezige waarden; Vergroten beleefbaarheid; Vergroten toegankelijkheid; Behouden en realiseren van ecologische verbindingzones; Vergroten maatschappelijke, ecologische en economische toekomstwaarde.'*